

Konferencija *Pametna sela* EU koncept razvoja ruralne zajednice

Osječko-baranjska
županija

Osijek, 09. srpnja 2021.

Koncept „Pametnih sela”

- alat za poboljšanje pristupa uslugama u ruralnim zajednicama

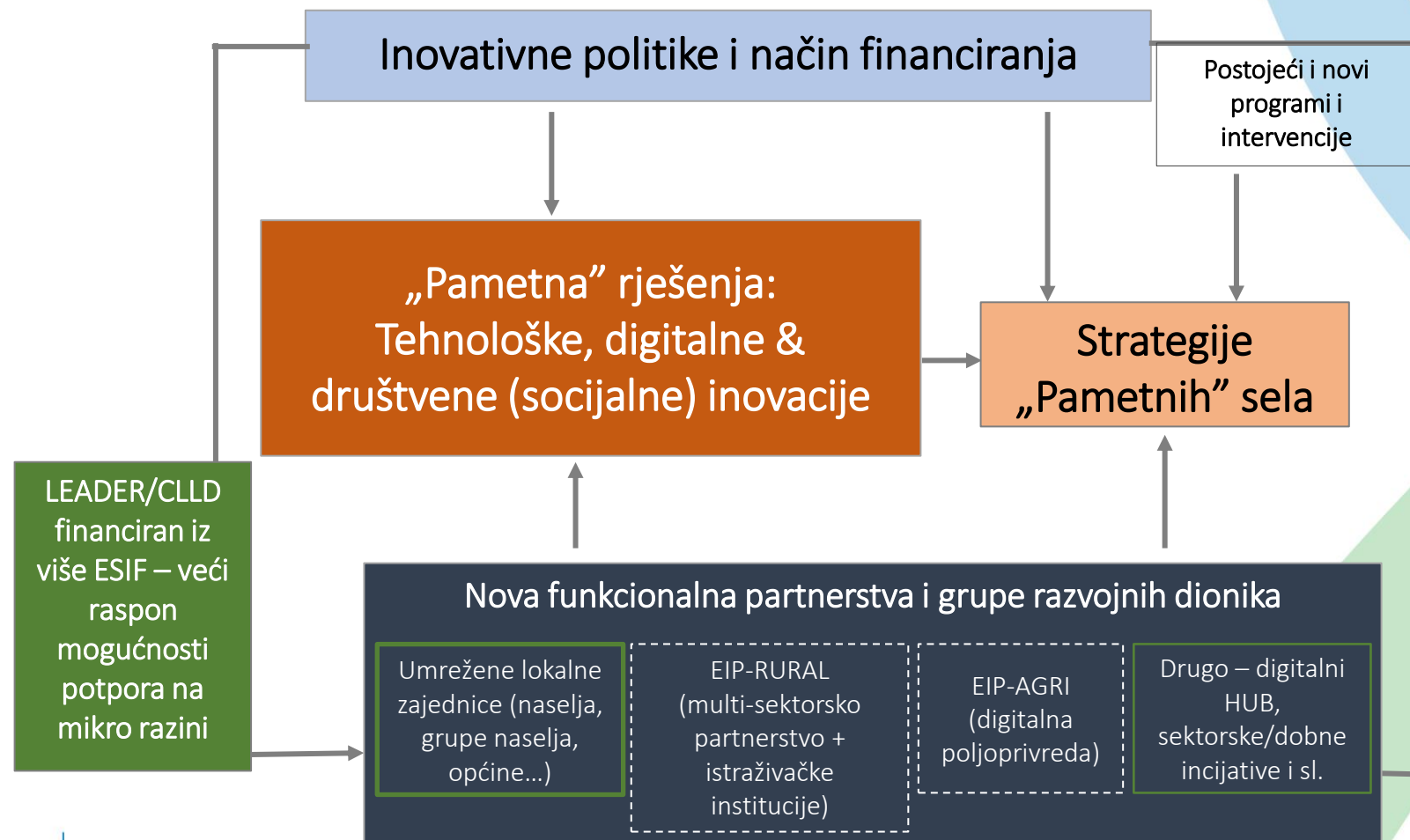
Osječko-baranjska
županija

Bojana Markotić Krstinić, LEADER mreža Hrvatske

„Pametna sela” u razvoju pristupa uslugama...?

- „Pametna sela” su zajednice u ruralnim područjima koje razvijaju „pametna” rješenja za suočavanje s izazovima u svom, lokalnom, kontekstu
- Ideje i rješenja strateški grade na postojećim snagama i mogućnostima – za uključivanje svog teritorija u nove procese održivog razvoja (...mladi - nove tehnologije – sprječavanje „odljeva mozgova” [*brain drain*])
- Za razvoj i provedbu svojih strategija oslanjaju se na participativni pristup...(....ključna uloga LEADER/CLLD-a) s
 - ✓ isključivim fokusom (koncentracijom) na inovacije i rješenja koja nude digitalne tehnologije
 - ✓ i u suradnji/savezništvu s drugim zajednicama i dionicima u ruralnim i urbanim područjima (ruralno-urbane veze)

„Pametna” sela inovacija su u pristupu uslugama ...

Iako nema ograničenja broja stanovnika lokalnih zajednica za obuhvat strategije.... što je SELOdefinirati jasne potrebe i tipologiju!

Izazovi primjene koncepta u razvoju društvenih usluga – „začarani krug”

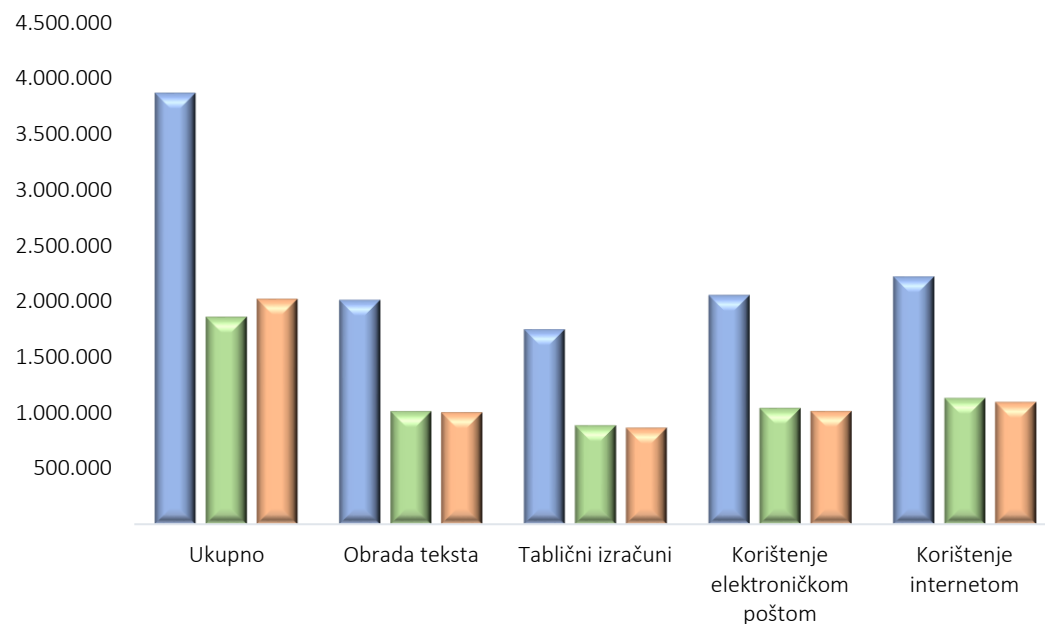
Trendovi u EU jednaki su onima u RH:

- Mala **privatna poduzeća se zatvaraju** dok **veća poduzeća zatvaraju pogone u lokalnim zajednicama** (npr. banke, pošte i sl.) - iako su uslužne djelatnosti najbrže rastući sektor u modernom društvu
- **Prihodi i proračuni lokalnih zajednica** (općina i malih gradova) **smanjuju se** kao rezultat depopulacije, posebno odlaska radno-aktivnog stanovništva (mlađa populacija) - **rastu troškovi po stanovniku** (posebno infrastrukture) - što uzrokuje **veći pritisak na produktivnost i učinkovitost javnih usluga**.....dok njihova kvaliteta, u stvarnosti, opada
- **Privatizacija javnih usluga** (zdravstvo, stanovanje, društvene aktivnosti...) posebna je prijetnja stanovnicima udaljenih naselja – privatni pružatelji usluga popunjavaju „praznine” – **troškovi života rastu**
- **Dob stanovnika ruralnih područja, slaba digitalna infrastruktura i nedostatna informatička pismenost stvaraju...**

POTREBU ZA ALTERNATIVNIM SREDSTVIMA/RJEŠENJIMA ZA PRUŽANJE KVALITETNIH USLUGA – koncept „Pametnih” sela

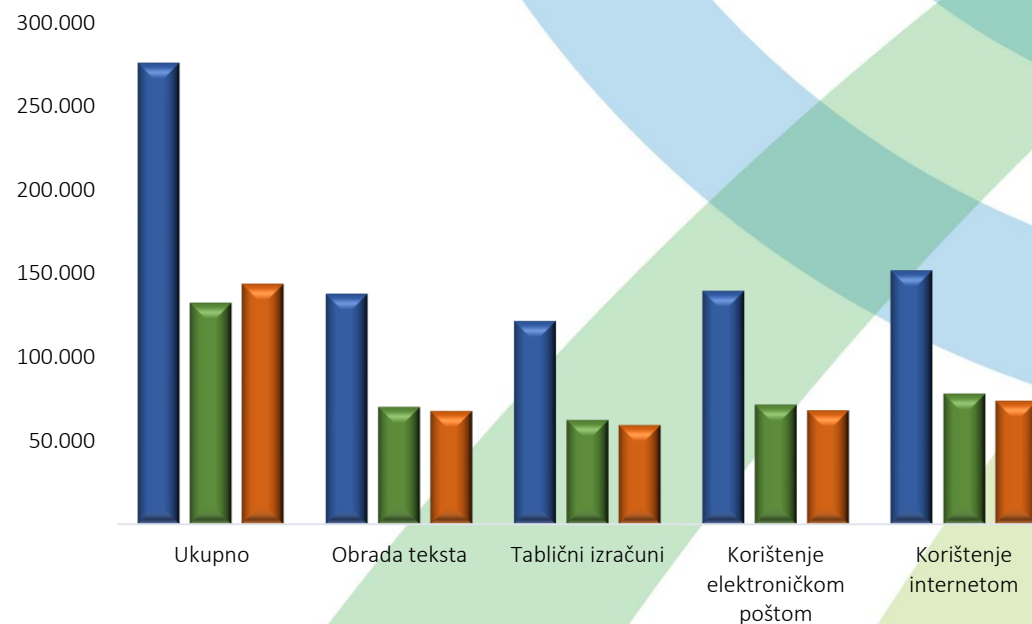
Velik izazov – informatička pismenost stanovnika, *Popis stanovništva 2011.*

Informatička pismenost stanovnika starijih od 10 godina - Republika Hrvatska

■ Republika Hrvatska Ukupno sv. ■ Republika Hrvatska Ukupno m. ■ Republika Hrvatska Ukupno ž

Informatička pismenost stanovnika starijih od 10 godina - Osječko-baranjska županija

■ Osječko-baranjska Ukupno sv. ■ Osječko-baranjska Ukupno m. ■ Osječko-baranjska Ukupno ž

Pokretači primjene društvene inovacije putem „Pametnih” sela

Najčešći su:

- **Zatvaranje ključnih usluga** (škola, ureda pošte, jedinog dućana, servisa i sl.)
- **Opadanje kvalitete usluga** posebno socijalne skrbi

„okidač” je često:

- ✓ upravo **prepoznavanje nerealiziranih mogućnosti**
- ✓ **kolektivni odgovor zajednice** – mobilizacija aktivnih stanovnika
- ✓ **želja za ulaganjem vremena i resursa** kako bi se riješili problemi

Digitalizacija usluga – situacija u kojoj svi dobivaju

- Potrebe korisnika javnih usluga zadovoljavaju se na visokokvalitetan i vremenski-troškovno učinkovit način
- Troškovi i modeli pružanja usluga održavaju se na razinama kojima lokalna zajednica može upravljati (samostalno ili u partnerstvu sa stručnjacima)
- Otvaraju se nove tržišne mogućnosti za digitalno omogućene proizvode i usluge, smanjuje se osjećaj izolacije stanovnika, optimizam dovodi do novih rješenja za održiv ekonomski razvoj

No....uspjeh jačanja pružanja digitalnih usluga ovisi o brojnim čimbenicima – digitalne vještine, organizacijske promjene, motivacija ljudi na razumijevanje širih ciljeva, inovacije u uslugama, lakoća korištenja, infrastruktura i oprema koja omogućuje razvoj i korištenje digitalnih usluga.....

Novi oblici isporuke usluga putem „Pametnih” sela mogu biti:

1. Integrirana isporuka usluga, uključujući:

- Lociranje nekoliko usluga u jednu zgradu ili prostor
- Suradnja između pružatelja usluga u smislu informacija, administracije, edukacije i sl.
- Suradnja između profesionalnih timova u pružanju zajedničkih usluga; suradnja između javnih, gospodarskih i civilnih organizacija te, posebno, rješenja utemeljena u zajednici.

2. Alternativni i fleksibilniji pristupi isporukama, uključujući:

- Mobilne usluge – dovođenje usluge stanovnicima
- Model Centra i podružnica (terena) - gdje se usluge redovito pružaju u središnjem mjestu, ali postoje terenske službe, niže razine, u udaljenim područjima
- Nove i poboljšane usluge prilagođene lokalnim potrebama (kvaliteta, marketing, stvaranje potpuno novih pristupa uslugama)

3. Digitalna rješenja

Umjesto zaključka...zašto je razvoj inovativnih usluga putem koncepta „Pametnih” sela značajan?

- **Sam koncept**, kreiranje i implementacija intervencija u okviru „Pametnih” sela na mikro -lokalnoj razini jest inovativna usluga
- Obavljanje **ruralnih usluga** treba biti **osmišljeno tako da** odgovara značajkama i resursima različitih ruralnih područja – **uvažava mikro teritorijalno-sociološku diverzifikaciju**
- **Društveno poduzetništvo** izvor je kreativnosti
- **„Lokalno vlasništvo” nad uslugama** podrazumijeva ograničen krug trošenja, reinvestiranje u razvoj veza i usporava gubitak financijskih i ljudskih resursa
- **Povećani kapaciteti** mogu se preraspodijeliti na nova odnosno druga područja/teme
- **Društvene inovacije ključne** su za „društveni dogovor” između ruralnih zajednica, države i tržišta: lokalne zajednice ne smiju biti pasivne

Više o konceptu „Pametnih sela” na portalu ENRD-a:

https://enrd.ec.europa.eu/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages/smart-villages-portal_en

Hvala na pozornosti!

Osječko-baranjska
županija